

ПРОКУРОРСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Михайлюк С.С.,

аспірант юридичного факультету

Вищого навчального закладу «Національна академія управління»

Михайлюк С.С. Прокурорське самоврядування: поняття та ознаки.

Стаття присвячена дослідженню проблем визначення поняття та ознак прокурорського самоврядування.

Обумовлено, що належне визначення поняття «прокурорське самоврядування» неможливе без визначення його складових, якими є поняття «прокурор» та «самоврядування». У зв'язку з цим, у статті досліджено ці поняття.

Визначено такі ознаки прокурорського самоврядування: 1) є різновидом самоуправління; 2) є різновидом професійного самоврядування та проявом децентралізації у державному управлінні; 3) здійснюється прокурорським корпусом; 4) полягає в самостійному вирішенні прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури; 5) полягає в колективному вирішенні прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури; 6) здійснюється прокурорським корпусом як безпосередньо, так і опосередковано; 7) здійснюється з визначеною законодавством метою.

При дослідженні самостійності та колективності як ознак прокурорського самоврядування зроблено висновок, що на сьогодні ще зарано говорити про існування прокурорського самоврядування як самостійного та колективного вирішення прокурорами питань своєї діяльності.

У статті досліджено також важливе наукове питання про місце прокурорського самоврядування в системі прокуратури. Зроблено висновок, що в аспекті наукового дослідження ролі прокуратури у механізмі державної влади, недоцільним є включення до складу прокуратури органів прокурорського самоврядування. Рекомендовано науці про прокуратуру розробити широкий категоріальний апарат, який би усував дублювання певних термінів, наприклад, «прокуратура», «система прокуратури», «орган прокуратури» тощо.

За наслідками дослідження сформульоване визначення прокурорського самоврядування. Прокурорське самоврядування – це різновид професійного самоврядування, яке є проявом децентралізації у сфері державного управління, здійснюється в системі прокуратури України прокурорським корпусом та полягає в самостійному та колективному вирішенні прокурорами як безпосередньо, так і опосередковано через органи прокурорського самоврядування визначених законодавством України питань внутрішньої діяльності прокуратури.

Ключові слова: самоврядування, професійне самоврядування, прокурорське самоврядування, прокурор, прокуратура, прокурорський корпус, внутрішня діяльність прокуратури.

Mykhailiuk S.S. Prosecutor's self-governance: concept and characteristics.

The article is devoted to the study of the problems of defining the concept and characteristics of prosecutorial self-government.

The author notes that a proper definition of the concept of «prosecutorial self-government» is impossible without defining its components, namely, the concepts of «prosecutor» and «self-government». In this regard, the article examines these concepts.

The author identifies the following characteristics of prosecutorial self-government: 1) it is a type of self-government; 2) it is a type of professional self-government and a manifestation of decentralization in public administration; 3) it is exercised by the prosecutor's office; 4) it consists in independent decision-making by prosecutors on issues of internal prosecution activities; 5) it consists in collective decision-making by prosecutors on issues of internal prosecution activities; 6) it is exercised by the prosecutor's office both directly and indirectly; 7) it is exercised for the purpose determined by law.

In the course of the study of independence and collectivity as features of prosecutorial self-government, the author concludes that it is too early to speak about the existence of prosecutorial self-government as an independent and collective decision-making by prosecutors on issues related to their activities.

The article also examines the important scientific issue of the place of prosecutorial self-government in the prosecution system. The author concludes that in terms of scientific research of the role of the prosecutor's office in the mechanism of state power, it is inappropriate to include prosecutorial self-

government bodies in the prosecutor's office. The author recommends that the science of prosecution should develop a broad categorical apparatus which would eliminate duplication of certain terms, for example, «prosecution», «prosecution system», «prosecution body», etc.

Based on the results of the study, the author formulates a definition of prosecutorial self-government. Prosecutorial self-government is a type of professional self-government which is a manifestation of decentralization in the field of public administration, and is exercised in the system of the prosecution service of Ukraine by the prosecutorial corps and consists in the independent and collective decision by prosecutors, both directly and indirectly through the bodies of prosecutorial self-government, on the issues of internal prosecution activities defined by the legislation of Ukraine.

Key words: self-government, professional self-government, prosecutorial self-government, prosecutor, prosecutor's office, prosecutorial corps, internal activities of the prosecutor's office.

Постановка проблеми. Професійне самоврядування притаманне не лише прокурорській професії. На сьогодні професійне самоврядування є досить поширеним у багатьох правничих професіях, причому не лише у вільних професіях, а й у тих професіях, представники яких є фактично державними службовцями. Так, на сьогодні професійне самоврядування є невід'ємною складовою внутрішньої організації співтовариства адвокатів, нотаріусів, суддів, прокурорів, приватних виконавців, арбітражних керуючих. При цьому вбачається тенденція розширення повноважень професійного самоврядування в Україні.

Прокурорське самоврядування є відносно новим різновидом професійного самоврядування та інститутом у праві, а тому потребує свого наукового дослідження, насамперед, в аспекті визначення його поняття та ознак.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. Проблематику управління в прокуратурі та прокурорського самоврядування в Україні, досліджувало багато науковців, а саме такі як В.В. Долежан, Д.М. Добровольський, Л.С. Драгомирецька, Д.С. Дячков, Л.Ю. Європіна, І.М. Козьяков, С.К. Костенко, М.В. Косюта, В.І. Малюга, А.А. Матвієць, О.І. Медведько, М.І. Мичко, Н.О. Рибалко, М.В. Руденко, С.В. Подкопаєв, Ю.Є. Полянський, М.К. Якимчук та інші. Однак, комплексний аналіз поняття та ознак прокурорського самоврядування і їх аналіз проведено у правовій науці ще не було.

Мета дослідження, таким чином, полягає у визначенні поняття та ознак прокурорського самоврядування в Україні.

Виклад основного матеріалу. Належне визначення поняття «прокурорське самоврядування» неможливе без визначення його складових, якими є поняття «прокурорське» (від слова «прокурор») та «самоврядування». Розпочнемо з останнього.

Сутність поняття «самоврядування» знаходимо у науці. Так, під самоврядуванням розуміється тип соціального управління, за якого суб'єкт і об'єкт управління збігаються, тобто самі люди управляють своїми справами, спільно приймають рішення, діють з метою їх реалізації. Основними властивостями самоврядування є: належність влади всьому колективу, її здійснення колективом або безпосередньо, або через виборні органи; єдність, збіг суб'єкта та об'єкта управління; самоконтроль та саморегуляція завдяки спільно прийнятим соціальним нормам; спільне ведення загальних справ; самофінансування; обстоювання та захист спільних інтересів на основі самодіяльності й самовідповідальності [1, с. 413-414]. Відтак, самоврядування є одним з проявів особливого виду управління – самоуправління.

Слово ж «прокурорське» є прикметником до «прокурор» [2, с. 211], останнє означає посадову особу органу прокуратури (ст. 15 Закону «Про прокуратуру»).

Згідно з ч. 1 ст. 65 Закону України «Про прокуратури» прокурорське самоврядування – це самостійне колективне вирішення прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури з метою: 1) забезпечення організаційної єдності функціонування органів прокуратури, підвищення якості роботи прокурорів; 2) зміцнення незалежності прокурорів, захисту від втручання в їх діяльність; 3) участі у визначенні потреб кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення прокурорів, а також контролю за додержанням установлених нормативів такого забезпечення; 4) обрання чи призначення прокурорів до складу інших органів у випадках та в порядку, встановлених законом.

З урахуванням наведеного, на наш погляд, можна визначити ознаки прокурорського самоврядування. Ці ознаки визначають як загальні властивості, притаманні будь-якому самоврядуванню, так і ті його особливості, які притаманні виключно прокурорському самоврядуванню. Вважаємо, що ознаки прокурорського самоврядування полягають в тому, що прокурорське самоврядування:

1) є різновидом самоуправління, тобто такого управління, при якому суб'єкт цього управління та його об'єкт збігаються. Як і в інших видах самоврядування, у прокурорському самоврядуван-

ні збігаються суб'єкт прокурорського самоуправління, яким загалом є усі прокурори, та об'єкт самоуправління, який знову ж таки складають усі прокурори. Прокурори разом самостійно вирішують визначені законом питання, які стосуються прокуратури та віднесені до предмета відання прокурорського самоврядування. Як наслідок, це означає й те, що прокурорське самоврядування здійснюється прокурорами в інтересах усіх прокурорів, як суб'єктів, що наділені державою повноваженнями здійснювати визначені Конституцією та законами України функції прокуратури. Перелік таких суб'єктів (прокурорів), які у своїй сукупності діють і як суб'єкти, так і об'єкти управління, визначений ст. 15 Закону «Про прокуратуру». Принагідно варто зауважити, що слід розмежовувати поняття прокурора та працівника прокуратури. Останніми є не лише прокурори, а й інші працівники, які статусу прокурора не мають – державні службовці, технічні працівники. Прокурорське ж самоврядування здійснюється виключно в інтересах саме прокурорів;

2) є різновидом професійного самоврядування та проявом децентралізації у державному управлінні. Прокурорське самоврядування здійснюється в системі прокуратури України як єдиної системи органів, яка в порядку, передбаченому Конституцією та законами України виконує функції підтримання публічного обвинувачення в суді, організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку, представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом;

Для демократичного суспільства дуже важливим є існування розгалуженої системи відносин самоврядування, якому держава делегує частину своїх функцій. Чи не найбільш відомим проявом самоврядування з делегуванням йому державних функцій є місцеве самоврядування як гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування»). Однак, слід зауважити, що самоврядування у сфері суспільних відносин може бути присутнім також у і у інших сферах – у економіці, культурі, науці, охороні здоров'я, освіті тощо [3, с. 70].

Варто погодитися з думкою, що самоврядування, зокрема, й професійне, є доповненням відповідного державного регулювання і не претендує на повне витіснення й заміщення держави як регулятора суспільних відносин. І навпаки – відсутність самоврядування в тих сферах відносин, де не повинна об'єктивно існувати виключна монополія їх державного регулювання, не дає змогу цим відносинам та відповідним соціальним інститутам ефективно функціонувати та розвиватися [3, с. 70]. Відтак, фактично існує об'єктивна потреба у делегуванні державою відповідним спільнотам своїх окремих повноважень з метою більш якісного регулювання правовідносин та, як наслідок, більш якісного розвитку відповідних правовідносин, досягнення цілей правового регулювання.

Крім того, розвиток самоврядування і делегування частини функцій від держави до відповідних організацій саморегулювання є важливим елементом демократичного суспільства. Фактично при запровадженні у тій чи іншій сфері правовідносин самоврядування формується їх нова ідеологія, при якій правовий інститут досягає цілей своєї діяльності найкращим способом.

З наведеного випливає, що будь-яке самоврядування, зокрема, й професійне, також є проявом децентралізації у сфері державного управління.

Зазвичай децентралізація у вітчизняній правовій науці пов'язується з місцевим самоврядуванням. Так, під децентралізацією традиційно розуміють передання частини функцій державного управління центральних органів виконавчої влади місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, розширення повноважень нижчих органів за рахунок вищих за рівнем [4, с. 111]; процес передачі частини функцій та повноважень вищими рівнями управління нижчим (від центральних органів виконавчої влади до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування) [5, с. 254]. При цьому, децентралізація може бути декількох видів: 1) територіальна; 2) функціональна; 3) предметна [6, с. 17].

Вбачається, що прокурорське самоврядування є проявом саме предметної децентралізації як одного з видів професійного самоврядування – відповідної системи управлінських взаємовідносин між прокурорами, що реалізується ними спільно безпосередньо або через обрані органи. При цьому, запровадження у системі прокуратури прокурорського самоврядування слід розглядати як один з проявів подальшого розвитку демократичних основ в Україні та формування нових засад для досягнення прокуратурою як соціально-правовим інститутом цілей свого функціонування.

3) здійснюється прокурорським корпусом. Суб'єктами прокурорського самоврядування є усі прокурори загалом, які у своїй сукупності складають прокурорський корпус, а також сформовані ними органи прокурорського самоврядування. Участь прокурора у прокурорському самоврядуванні не пов'язана з окремим його волевиявленням. Як цілком обґрунтовано зазначає С.К. Костенко,

аплікант, отримавши статус прокурора, автоматично стає частиною професійної спільноти, щодо якої законодавцем застосовується термін «прокурорський корпус». Саме представники цього корпусу є носіями права на самоврядування та обов'язку виконувати рішення органів самоврядування. Ці права та обов'язки можуть бути втрачені тільки у разі вибуття зі складу прокурорського корпусу – звільнення з посади або припинення повноважень прокурора [7, с. 11].

Таким чином, прокурорський корпус складають виключно ті особи, професійними обов'язками яких є здійснення визначених ст. 131-1 Конституції України функцій прокуратури. Задля правильного розуміння цього поняття варто зауважити, що у органах прокуратури працівниками поряд з прокурорами, які відносяться до прокурорського корпусу, є і інші працівники – державні службовці, технічні працівники тощо.

Д.М. Добровольський пропонує під суб'єктами прокурорського самоврядування вважати не лише органи прокурорського самоврядування, а і окремих прокурорів, навіть у тих випадках, коли їх участь у самоврядуванні виражалася виключно у присутності на засіданнях органу прокурорського самоврядування та голосуванні на них [8, с. 142]. На наш погляд, з таким твердженням погоджуватися не варто, оскільки воно не відповідає ані теоретичним, ані нормативним засадам прокурорського самоврядування.

Вважаємо, що правовий статус усіх суб'єктів прокурорського самоврядування ґрунтується на складному системному комплексі теоретичних та нормативних аспектів. Суб'єктами прокурорського самоврядування з нормативної сторони слід вважати лише тих суб'єктів, які законодавством визначені як суб'єкти, що здійснюють діяльність з реалізації власної визначеної законом компетенції прокурорського самоврядування. Відтак, для того, щоб прокурор був визнаний суб'єктом прокурорського самоврядування, законодавство про прокуратуру повинне це визначати. Натомість на сьогодні ст. 66 Закону «Про прокуратуру» чітко визначає, що прокурорське самоврядування здійснюється через всеукраїнську конференцію прокурорів та Раду прокурорів України. Закон не визначає прокурора як суб'єкта прокурорського самоврядування, у зв'язку з цим він і не є таким з точки зору закону.

Якщо ж розглядати це питання з боку теорії, то також вважаємо, що суб'єктом прокурорського самоврядування прокурор не є. Як уже було обґрунтовано вище, суб'єктом такого самоврядування можна розглядати загалом увесь прокурорський корпус, в інтересах якого й здійснюється прокурорське самоврядування самим прокурорським корпусом;

4) полягає в *самостійному* вирішенні прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури. Виключно прокурори загалом за відсутності будь-яких інших суб'єктів та його впливу вправі вирішувати питання внутрішньої діяльності прокуратури. У самостійності вирішення прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури знаходить свій прояв і самостійність як одна з ознак прокурорського самоврядування, яка означає одну з головних, важливих та базових характеристик правового статусу органів прокурорського самоврядування у системі правовідносин. Самостійність є, насамперед, незалежність прокурорського самоврядування та його органів як у системі внутрішніх відносин, які складаються у прокуратурі, так і у взаєминах з різного роду органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, окремими громадянами та іншими суспільними інституціями. Задля здійснення органами прокурорського самоврядування відповідних повноважень вони не повинні отримувати мандат від інших органів державної влади, адже їх повноваження визначені, насамперед, Законом «Про прокуратуру»;

5) полягає в *колективному* вирішенні прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури. Колективність вирішення прокурорами питань полягає в тому, що ті питання, які віднесені до компетенції прокурорського самоврядування вирішуються не окремо кожним прокурором, як це має місце, наприклад, при здійсненні ними функцій прокуратури, а колективно усіма ними разом.

В аспекті сутності самоврядування як самостійного та колективного вирішення питань певним співтовариством, важливим є забезпечення того, щоб прокурорське самоврядування було дійсно колективним вирішенням прокурорами питань внутрішньої діяльності самоврядування, а не вирішенням таких питань одноособово в адміністративному порядку в порядку єдиноначальності. Таким чином, важливою є необхідність забезпечити незалежність прокурорського самоврядування від самих прокурорів, які перебувають на адміністративних посадах, щоб прокурорське самоврядування не перетворилося у звичайне адміністративне управління в системі прокуратури.

Аналіз діяльності прокурорського самоврядування свідчить, що на сьогодні ще зарано говорити про існування прокурорського самоврядування як самостійного та колективного вирішення прокурорами питань своєї діяльності. Зазначене підтверджується самими прокурорами.

Так, на питання «Яка ваша думка стосовно органів прокурорського самоврядування? Як коротко ви можете охарактеризувати їхню роботу?» 73% опитаних прокурорів (респондентів) відповіли негативно; лише 22% позитивно оцінили їхню роботу; ще 5% не визначилися з оцінкою. Самі про-

курори часто говорять про відсутність результатів роботи, формальну роль цих органів, відсутність жодних змін у сфері, які віднесена до відання органів прокурорського самоврядування, той факт, що «самоврядування [просто] не існує» тощо [9, с. 96].

Підтвердженням відсутності самостійності органів прокурорського самоврядування у вирішенні внутрішніх питань діяльності прокуратури є і окремі висловлювання прокурорів, які перебувають на адміністративних посадах.

Так, наприклад, 29 жовтня 2024 року заступник Генерального прокурора В. Літвінова під час роботи конференції «Шлях України до ЄС» повідомила, що «Реформа прокуратури розпочалася ще у 2014 році. Однак зміни у світогляді прокурорів не відбуваються за один день. Ми постійно намагаємося підсилити роль Ради прокурорів. Ми намагаємося залучати Раду прокурорів, щоб вона робили якійсь заяви щодо проблемних питань прокуратури. Наприклад, представник Ради прокурорів нещодавно брав участь у засіданні Комітету ВРУ з питань бюджету, де він наполягав на необхідності врахування позиції органів прокуратури щодо заробітної плати» [10]. З цього висловлювання вбачається відсутність самостійності у діяльності Ради прокурорів України як одного з важливих органів прокурорського самоврядування, і навпаки – вбачається керівна роль в діяльності цього органу Офісу Генерального прокурора, визначення Офісом повістки денної Ради прокурорів.

6) здійснюється прокурорським корпусом як безпосередньо, так і опосередковано. Прокурорське самоврядування здійснюється прокурорським корпусом безпосередньо шляхом участі кожного прокурора, який відноситься до прокурорського корпусу, у вирішенні питань внутрішньої діяльності прокуратури зборами прокурорів. Беручи участь у колективному вирішенні питань кожний прокурор окремо висловлює свою позицію щодо питань внутрішньої діяльності, кожна з яких сукупно формує думку прокурорського корпусу. Опосередковане здійснення прокурорського самоврядування відбувається прокурорським корпусом через сформовані ним органи прокурорського самоврядування – всеукраїнську конференцію прокурорів та Раду прокурорів України;

7) здійснюється з визначеною законодавством метою: 1) забезпечення організаційної єдності функціонування органів прокуратури, підвищення якості роботи прокурорів; 2) зміцнення незалежності прокурорів, захисту від втручання в їх діяльність; 3) участі у визначенні потреб кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення прокурорів, а також контролю за додержанням установлених нормативів такого забезпечення; 4) обрання чи призначення прокурорів до складу інших органів у випадках та в порядку, встановлених законом.

Одним з важливих наукових питань про прокурорське самоврядування є питання про його місце в системі прокуратури.

У науці зазначене питання частково було досліджено С.В. Подкопаєвим, який зауважив, що певний інтерес становить питання про можливість розгляду прокуратури як єдиної системи, яка також включає в себе органи прокурорського самоврядування та тих суб'єктів, які у розділі VIII Закону «Про прокуратуру» визначаються законодавцем як «органи, що забезпечують діяльність прокуратури» [11, с. 21]. За наслідками свого дослідження С.В. Подкопаєв зробив висновок про можливість розгляду органів прокурорського самоврядування в якості структурних елементів системи прокуратури України, «забезпечувальних» щодо органів прокуратури суб'єктів. При цьому ним було враховано їх статус, компетенцію, особливу природу та щільність зв'язків із органами прокуратури [12, с. 10].

Безумовно варто погодитися з науковцем, що поняття прокуратури можна розглядати у декількох її значеннях, а саме і у нормативному її розумінні як єдиної системи органів – прокуратур, що реалізує визначену законодавством компетенцію (функції) та як окремий орган цієї системи (1), і у єдності із «забезпечувальними» суб'єктами, що мають забезпечувальну компетенцію стосовно органів прокуратури та взаємодіють з ними (2) і як єдину систему органів (прокуратур) чи окремих прокуратур, «забезпечувальних» суб'єктів, а й включаючи всі зв'язки та компоненти, властиві відкритим соціальним системам (3) [11, с. 28]. Однак, на наш погляд, виходячи з наукових позицій та концептуального підходу до розроблення відповідних наукових положень, варто було б розробити таку теорію прокуратури та прокурорської діяльності, яка б була багата на категоріальний апарат та в якій би кожне науково-правове явище мало б своє відображення у вигляді самостійного наукового поняття.

Звичайно, органи прокурорського самоврядування відіграють важливе значення у системі прокурорських правовідносин та виходячи зі свого функціонального призначення, свого складу близькі до того, щоб бути складовою прокуратури. Однак, органи прокурорського самоврядування не є такими, які виконують зовнішні функції прокуратури, визначені ст. 131-1 Конституції України. Органи прокуратури, які виконують ці функції, є, насамперед, органами державної влади, мають своє, хоча й дискусійне ще на сьогодні, місце в системі цих державних органів, перебуваючи у

системному зв'язку з іншими державними органами. Усього цього ми не можемо сказати про органи прокурорського самоврядування, основним призначенням яких фактично є забезпечення належної діяльності останніх. У зв'язку з цим, очевидно, що в аспекті наукового дослідження ролі прокуратури у механізмі державної влади, включення до складу прокуратури органів прокурорського самоврядування є очевидно недоцільним. Однак, це зовсім не означає, що ми задля інших наукових цілей не можемо комплексно дослідити питання органів прокуратури, які виконують визначені Конституцією функції прокуратури, у їх зв'язку з іншими органами, які мають забезпечувальну функцію по відношенню до перших та власне і формуються ними задля цього. А щоб реалізувати таке дослідження необхідно розробити широкий категоріальний апарат. Варто було б, щоб у науці про прокуратуру не було потреби ототожнювати поняття «прокуратура» та «система прокуратури», як це на сьогодні досить часто буває, або ж не ототожнювати поняття «прокуратура» та «орган прокуратури» тощо. Очевидно, що у науці слід попрацювати над розширенням відповідної наукової термінології. Варто також звернути увагу, що у зв'язку з віднесенням Конституцією України прокуратури до системи правосуддя, дискусійністю багатьох основних положень щодо судової влади та її здійснення, розуміння основних наукових та законодавчих понять, пов'язаних з прокуратурою, ускладнюється також і їх співвідношенням з поняттями щодо судової влади, зокрема, з таким поняттям як «система правосуддя».

При окресленні цього питання також варто зауважити, що не можна погодитися з висловленими у науці положеннями про те, що органи прокурорського самоврядування віднесені згідно з законодавством до органів державної влади [13, с. 1052]. Органи прокурорського самоврядування не є органами державної влади, оскільки вони не мають жодних владних повноважень, воно інституційно не віднесені до жодної з гілок влади, а є одним з проявів професійного самоврядування.

З урахуванням наведеного можемо запропонувати власне авторське визначення поняття прокурорського самоврядування. Так, вважаємо, що *прокурорське самоврядування – це різновид професійного самоврядування, яке є проявом децентралізації у сфері державного управління, здійснюється в системі прокуратури України прокурорським корпусом та полягає в самостійному та колективному вирішенні прокурорами як безпосередньо, так і опосередковано через органи прокурорського самоврядування визначених законодавством України питань внутрішньої діяльності прокуратури.*

Висновки. Прокурорське самоврядування – це різновид професійного самоврядування, яке є проявом децентралізації у сфері державного управління, здійснюється в системі прокуратури України прокурорським корпусом та полягає в самостійному та колективному вирішенні прокурорами як безпосередньо, так і опосередковано через органи прокурорського самоврядування визначених законодавством України питань внутрішньої діяльності прокуратури.

Ознаки прокурорського самоврядування полягають в тому, що воно: 1) є різновидом самоуправління; 2) є різновидом професійного самоврядування та проявом децентралізації у державному управлінні; 3) здійснюється прокурорським корпусом; 4) полягає в самостійному вирішенні прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури; 5) полягає в колективному вирішенні прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури; 6) здійснюється прокурорським корпусом як безпосередньо, так і опосередковано; 7) здійснюється з визначеною законодавством метою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Батанов Р.В. Самоврядування // Юридична енциклопедія: в 6 т. / [редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова ред.) та ін.]. Київ: «Укр. енцикл.», 2003. Т. 5: П–С. С. 413-414.
2. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970-1980. Т. 7. С. 211.
3. Матвійчук. А.В. Методологія дослідження феномену самоврядності в контексті політико-правового дискурсу. *Політичне життя*. 2021. № 2. С. 67–73.
4. Державне управління та державна служба: словн.-довід. /уклад. О.Ю. Оболенський. К.: КНЕУ, 2005. 111с.
5. Малиновський В.Я. Словник термінів і понять з державного управління. 2-ге вид., доповн. і виправл. К.: Центр сприяння інституц. розвитку держ. служби, 2005. 254 с.
6. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О.М., Заверуха І.Б., Школик А.М. та ін.; Центр політико-правових реформ. Київ, Москаленко О.М., 2012. 212 с.
7. Костенко С.К. Органи прокурорського самоврядування та органи прокурорського врядування: розмежування понять. *Право і суспільство*. 2019. № 1. Ч. 2. С. 10–17.
8. Добровольський Д.М. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури: дис. ... канд. юрид. наук; 12.00.10. Одеса, 2017. 195 с.

9. Хавронюк М., Крапивін Є., Писаренко Д. Оцінка державної політики у сфері реформування прокуратури України протягом 2014-2023 років. 2023. 200 с. URL: <https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/Otsinka-reformuvannya-prokuratury-2014-2023.pdf> (дата звернення: 23.01.2025).
10. Офіс Генпрокурора намагається зробити Раду прокурорів ефективною структурою, але поки що з цим непросто. URL: <https://sud.ua/uk/news/publication/314446-ofis-genprokurora-rytaetsya-sdelat-sovet-prokurorov-effektivnoy-strukturoy-no-poka-vykhodit-ne-ochen> (дата звернення: 01.02.2025).
11. Подкопаєв С.В. Теоретико-правові засади модернізації прокуратури в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Харків, 2021. 494 с.
12. Подкопаєв С.В. Теоретико-правові засади модернізації прокуратури в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Харків, 2021. 38 с.
13. Скриньковський Р., Ковалів М., Приведа А., Хмиз М., Князь С., Павлов Д. Особливості розбудови професійного самоврядування в системі прокуратури, судової влади та адвокатури України. *Traektoriâ Nauki = Path of Science*. 2021. Vol. 7. № 6. S. 1049–1057.